

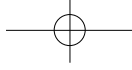

istanbul

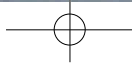
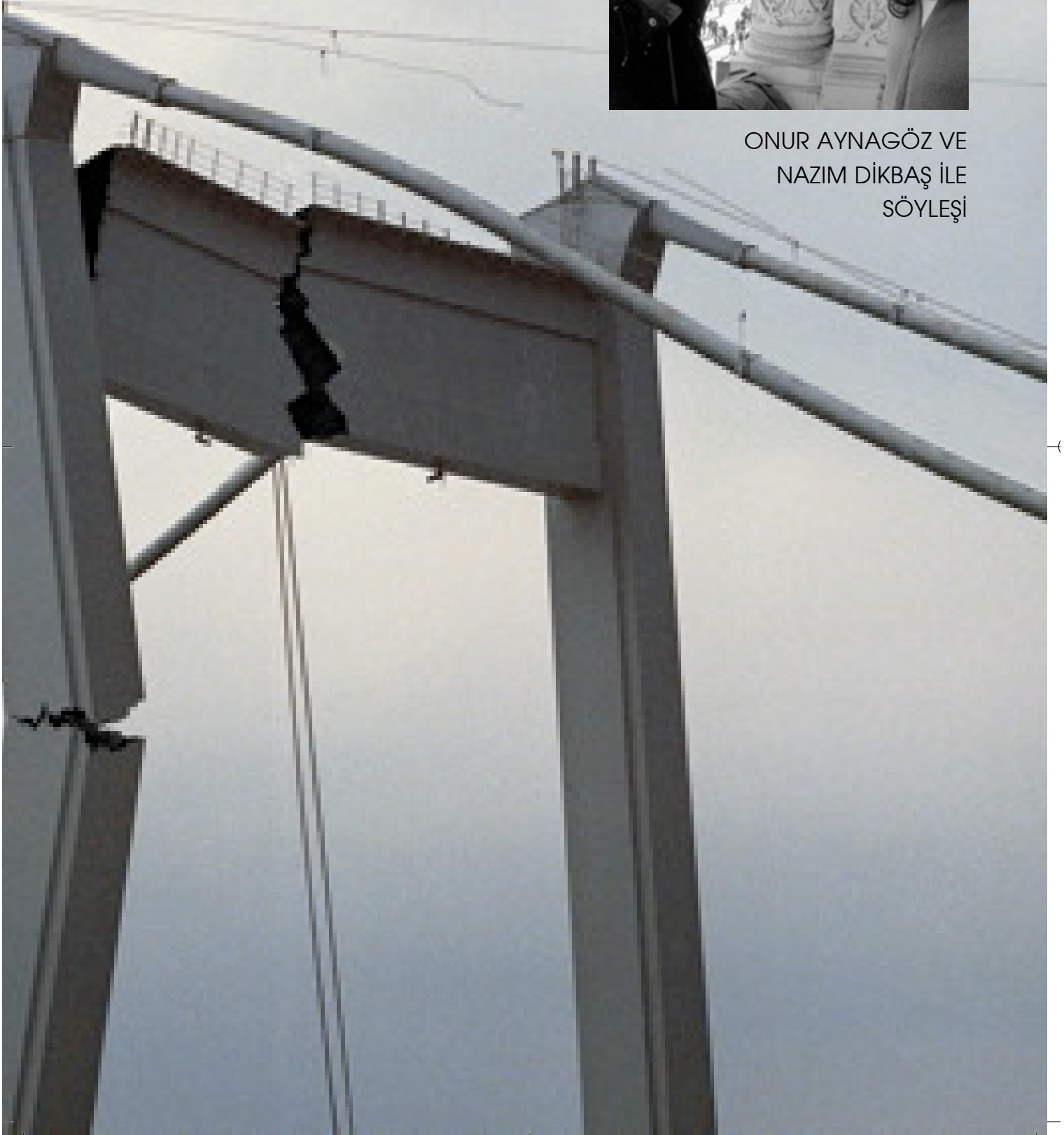
SERGI: İMPARATORLUK HALA ÇÖKÜYOR

ONUR AYNAGÖZ - NAZIM DİKBAŞ - EXTRAMÜCADELE - NALAN YIRTMAÇ

ONUR AYNAGÖZ VE
NAZIM DİKBAŞ İLE
SÖYLEŞİ

Efe: Korkut Kurt: Serginin adından başlayacak olursak; "imparatorluk hala çöküyor" ne anlama geliyor; nereden çıktı...

Onur Aynagöz: Bu sergi fikrini ortaya atan Memed olmuştuk. Sergi için düşündüğümüz bir iki başlıktan sonra herkese en cazip gelen bu isim oldu. Bu cümleyi ilk telaffuz eden de Nazım oldu. Anlamının hepimiz için detayda farklılıklar taşıdığını düşünüyorum. Zaten sergi gücünü biraz da buradan alıyor belki. Kişisel görüşüm çöküşün aslında dirilişin de habercisi olduğu. Müthiş dinamikler taşıdığı temeli etrafında şekilleniyor. Sözü geçen çöküş her ne ise içinde bulunan sistemler ve kişilerce özümsemeli ve benimsenmeli diye düşünüyorum.

Efe: İmparatorluk bir metafor gibi duruyor.

Onur: Evet, hatta birden fazla metafor.

Efe: İmparatorluk ile onun içinde var olan düzene ait kapsayıcı olan şeyin bir şekilde reddi ya da onunla ilgili bir parçalama veya çözülme gibi bir şeyden bahsediyorsunuz galiba...

Onur: Aynen öyle... Parçalanma, erime, dönüşme.

Efe: Şu an popüler ya da güncel siyasi söylem içinde imparatorluk küreselleşmeyle ortaya çıkan finans kapitalin yeni bir iktidar alanının tanımlanması gibi kullanılıyor. Sanatın bu

siyasi pratikle, dünya üzerindeki var olan siyasi durumla ve bugünkü güncel sanat bağlamında sizin söylemeye çalıştığınız şeyin bununla ilişkisi nedir?

Onur: Sergideki işler bir yandan bir arşiv, bir dokümantasyon niteliği de taşıyor. İmparatorluk kelimesinin kapsadığı alan bahsettiğin siyasi pratiğin ötesinde de bir alanı kapsıyor. Sergide doğrudan insanla ilişkili pek çok iş var. Kapitalin ve modernitenin son görünüşleriyle ilgili olduğu kadar bireye ve benliğe dönük cümleler de bu alanın içine giriyor. Sanatın iktidarla olan ilişkisi güncel sanat tanımının bulutsu yapısı nedeniyle bazen zor görünür olsa da aslında çok basit: Muhalif ya da yandaş. Bu sınıır içinde bakıldığında zaman hazırladığımız sergi muhalif duruyor, ama var oluş amacı bu değil elbette. Sözü başında da dediğim gibi hazırladığımız işler bir arşiv karakterini de taşıyor. Dolayısıyla insanlara sunulan şey bir çeşit tanıklık. Muhalif tavır, çöküşün göstergeleri ve yeniden sunumlarının doğasından kaynaklanıyor.

Efe: Şundan dolayı soruyorum; yani imparatorluk evrensel bir kavram; ama sizin işlerinizin daha yerlele dönük bir bakış açısı var. Burada kendi varolan yaşam alanımıza, yerelde olan birtakım günlük yaşam pratiklerine bir bakış daha ön planda diyebilir miyiz?

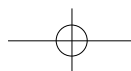
Onur: Kesinlikle yerel. Ama öte yandan şunu da söylemeliyim; yerel ve evrensel aynı sisteme ait tanımlamalar. Yani bütünsel bir yapı içindedir. Yerel olanın izlenmesiyle ortaya çıkan evrensel bakış.

Efe: İstanbul'a gelmek istiyorum... Bu yerelliğin içinde, özellikle senin çalışman İstanbul'daki fizik-mekana bir bakış içeriyor. Sence ne söylüyor bu fizik-mekanlar? İstanbul'un kendine ait bir söylemi var mı?

Onur: İstanbul çok uyarıcı bir şehir. Özellikle de benim gibi sonradan yerleştiysen. Doğduğun yer ile olan ilişkin çok daha doğal geliyor. Oysa taşındığın bir şehir senin için verilmiş bir karar, bir adım oluyor. Bu sebeple şehirle ayrı bir kavgan, ayrı bir sorgulayış biçimin oluyor. İstanbul bu halıyla benim de kafamda kocaman bir soru işareti. Yüz yıllardır fitne ve fesadın, her türlü oyunun başkenti, baktığın yönde aynı anda birden çok, tarihi, sosyal ve kültürel kadraji görmem mümkün. Yaya olarak kaldırımda yürürken bile 15 dakikalık kısa bir yürüyüşün ardından bambaşka insanların, bambaşka binaların, bambaşka bir dokunun içerisine düşüveriyorsun. Çok değişken çünkü çöküyor ve çürüyor. Yeniden filizleniyor. Bu süreç esas olarak İstanbul kelimesi ve onun barındırdıklarında yer alıyor. Fizik mekanda gördüğümüz ise bunun yansıması.

Efe: Peki özellikle güncel sanatın şöyle bir derdi var ki bu senin çalışmada da çok net görülüyor. Bizim üst benlik üzerinden tanımladığımız bir İstanbul değil de aslında çok farklı bir bakışta İstanbul'un belleklere yeniden oturtulma, kurulma biçimi var. Çünkü bir imaj olarak bizim günlük hayatımızda hep İstanbul'un ya da yaşadığımız çevrenin birleri tarafından oluşturulmuş belli bir üst benlik kurulumu var.

Onur: Bu şehir de, her hangi başka bir kavram gibi yeniden sunulurken muhalif ya da yandaş organlar tarafından işleni-

yor. Televizyonun veya gazetenin ya da sanatçının hatta bir yazarın muhalif ya da yandaş görüntüleme biçimleri var. Sergideki fotoğraflar İstanbul üzerine iliştilmiş bir çok kavram ve görselin dışında, kendim için yaratmaya çalıştığım bir görme biçimi, ve bunun arayışı. Gösterileni reddederek kendim bakmaya çalışıyorum.

Efe: Fotoğraflarında mimariye ait bir taraftan birtakım detaylara bir taraftan da uzaklaşıp bütüne de bakan; küçük ölçekle büyük ölçek arasında gidip gelen bir şey var. Bazen güçlü bir perspektif bazen de iki boyutlu arayışlar var. Burada mimari'nin diline bir eklenti var mı? Yani sen orada kadrajı tutuş biçiminle, ya da daha sonra onun üzerindeki değerlerle oynarken; orada var olan dile bir ekleme yapıyor musun; yoksa doğrudan olanın içinde bir gezinti gibi düşünebilir miyiz?

Onur: Üç boyutu iki boyuta indirirken hiç müdahale etmemek mümkün değil. Her şeyden önce bakacak bir nokta ve bir kadraj belirliyorsun. Ama elimden geldiğince fotoğrafladığım şeylerin varoluşunu deforme etmemeye çalışıyorum. Gerçek olanı özüne en yakın biçimde yeniden oluşturabildiğim kareler en güçlü bulduklarım. Konunun üzerine yaptığım her müdahale ve diline yaptığım her dokunuş fotoğraflarımı az önce seninde sözünü ettiğin üst benlik tarafından dikte edilmiş olan biçime yaklaşıyor. Bunun da ötesinde bu fotoğrafları sunduğum noktada ben de dikte eden konumuna geliyorum. Zaten kaçtığım durumun ta kendisi bu. Bahsettiğin dokunuşu ve eklentiyi sergilerken zaten yapıyorsun. Kareleri birbiriyle konuşturup cümleli söylüyorsun. Plastik öğretilerden ve kaygılardan uzak, gördüğümü kaydetme peşindeyim. Görüntüyle bu tarz bir ilişkinin daha samimi ve saf olduğunu düşünüyorum.

Efe: Denetimsizlikten bahsedebilir miyiz yani? Stüdyoda denetim kuran kişi senken...

Onur: Bir çeşit denetimsizlik denebilir. Denetim zaten bir yanlış değil mi? Ama denetimsizlik yerine rastlantısallık, ya da doğaçlayabilme-çeşitleyebilme özgürlüğü demeyi tercih ederim.

Efe: Benim dikkatimi çeken, özellikle senin resimlerinde İstanbul'a ait modern mimari üzerine; köprüler, kavşaklar, kaba inşaatteki bazı modern binalar var. Genel anlamda modern mimari dilin peşine daha çok düşüyormuşsun gibi görünüyor. Göçün getirdiği 1950 sonrası durumun da yarattığı pozitif ya da negatif anlamıyla modern İstanbul'un daha çok ilginçliğini söyleyebilir miyiz?

Onur: Doğrudan peşime gittiğim şey bu değil. Etrafta ne varsa onun peşindeyim. Allanıp pullanmamış, satılmamış ne varsa onun. Yani turistlere göstermek için can attığımız türden palavralar ilgimi çekmiyor. Her gün sokağa çıkıyorsun, işe gidiyorsun, eve dönüyorsun, çevre yolunda ilerlerken "Burada kim yaşıyor acaba?" diye soruyorsun kendine. Gerçek olanı sırt çevirdiğimiz bu alanlarda bulunduğumu düşünüyorum. Fotoğrafını çektiğim modern ya da post-modern her neyse... İşte o, bizim içine batmış yaşadığımız şey.

Efe: Burada ben şunu anlıyorum: Özellikle "Boğaziçi Köprüsü" çalışman bana biraz duygusal bir iş gibi geldi açıkçası. Orada modernite'ye ait sembolik bir kırılma durumunun ifa-

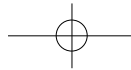
desi var diyebilir miyiz? Aslında bu modernite eleştirisi kendi içinde görselleştiriliyor ve ben bunu biraz da İmparatorluk kavramıyla da ilişkilendiriyorum.

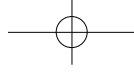
Onur: Evet, çok doğru.

Efe: Peki Nazım sen diyeceksin? İmparatorluk ismini sergi için bulan sensin. Sen bu kavramı oluştururken neyi düşündün? Bunun Negri'nin İmparatorluk kavramıyla bir alakası var mı?

Nazım: Hayır; kitabı çok sevmiyorum; çok da iyi bir analiz olduğunu düşünmüyorum aslında. Bununla çok ilgisi olduğunu düşünmüyorum. Emperyalizmin temel kavramı olan İmparatorluk zaten çok da eski bir kavram; biraz onun üzerinde çalışıyorlar; çok beğenmiyorum, kafamda çok netleştirmedim her şeyi...

İlk şey, bizim yaşadığımız yer belli; şu anda olduğumuz yer dahil olmak üzere; yani bizim İstanbul'da özellikle sokakta gezerken ama Türkiye'nin genelinde de gezerken hep şu his var; tarihine baktığımız zaman aslında Osmanlı'nın çöküşü sürüyor. Doğrudan cümle karşılığı bu olmasa da 18. Yüzyıl'ın başından bu yana reform çalışmaları hep olmuş. Tanzimat, Islahat falan... Cumhuriyet de onlardan biri aslında; ama çok daha büyük bir kültürün çöküşü anlamında o devam ediyor. Bunu görmek için de çok iddialı olmaya gerek yok; sadece biraz serinkanlı olup birtakım önyargıları bıraktığımız zaman bu böyledir diyebiliriz.

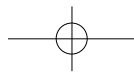

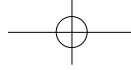
Efe: Aslında Cumhuriyet hiç kurulmadı bile diyebilir miyiz yani?

Nazım: Hayır. Cumhuriyet kuruldu. Tanzimat olmadı demeye gerek yok. Cumhuriyet'in getirdiği şeyler de var; yeni bir durum da var ama o daha büyük bir fotoğrafın parçası olarak; kültür olarak özellikle çöküş devam ediyor çünkü evet yani bir eleştiri varsa Cumhuriyet'in kültür politikasını çok geniş anlamda eleştiriyor. Çünkü onu zaten yetersizlik doğuruyor. Yani çözüm zaten bazı yerlerde getirilemiyor çünkü analizi yok. Halbuki daha önceki dönemde bir toplu yaşama kültüründen toplu gelişme kültürüne kadar bir şey var ve işte özellikle biz bu bölgede onun sürekli çöküşünü görüyoruz. 30 sene öncesinin ya da 60-100 sene öncesinin dokusunun çöküşü de var. Yeni oluşan doku buralarda çok yok; yeni oluşan dokuda da canlılık taşıyan, enerji taşıyan uzun süre fikir olarak değişecekmiş gibi görünen çok fazla şey yok. Artık çok riskli bir laf olacak ama belki böyle dememek lazım ama; süreklilik yok. Yani gelenek lafını kullanmak istemiyorum ama bir şey oluyor kopuyor ya da daha sert bir şey oluyor kopartılıyor. Bizde böyledir. Yani toplumsal hareketler olarak da daha geniş bir kabul, daha geniş bir kapsama isteyen bütün fikirler çökertilir. Zaten entelektüel düşünceyle kaba düşünce arasındaki fark bu; kapsayabilen, içine alabilen analiz itibarıyla; bir de dar görüşlü olanlar. Bunun sağ, solu, ilerisi, gerisi v.b.bu analiz karşısında çözülür. Yani benim ilk planda düşündüğüm buydu ve hala da etkili olan bu ama insan onu düşününce burada bir kavramdan bahsediliyor. Osmanlı ile ilgili analizde her zaman şu vardır; Osmanlı ile Bizans farklı şeyler değildir. Yani ikisini de anlamak için; farklılığını görmek kadar hatta daha fazla benzerliklerini görmek lazım. Bunu zaten Osmanlı'nın kendisi de reddetmiş değildir. Bu zaten sözle yapılan bir şey değil; hareketle yapılan bir şey... Tabii ki kendi yorumu var, kendi getirdiği bir şey var; ama buraya gelip buraya kurulduğundan itibaren onunla beraber hareket ediyorsun ve bu açıdan Osmanlı kesinlikle yıkıcı değil yapıcıdır. O işte Bizans'ın durumunu da düşünmeyi gerektiriyor çünkü o bizim için biraz daha gölgede bir şey ama İmparatorluk bizim geçmişimizde öteki tarafa doğru gidince bizde Bozkır İmparatorlukları da var. Biz onları da çok görkemli göstermeye meraklıyız ve şüphesiz görkemli tarafları da var ama işte nasıl yükseliyor-sa öyle çöküyor. Sonra hemen buraya gelmişken işin daha küçük boyutunu da ele almak istedim. İşte bu bizim için de geçerli bir şey; yani hep yükselişi görkem ögesi olarak düşünüp; çöküşten fazla bahsetmek istememek insanın kendi ruhsal durumuyla da ilgili. Bir yerden sonra uygulamaya başladığı bir şey. İşte biz şöyle iyiyiz böyle iyiyiz, harikayız gibi; ama sonra olumsuz bir şey olduğunda o olumsuzza başka bir eleştirel incelemeyle bakmadığın zaman o hep zimet getirir ve o zaman da insanın işte kendi iflası... Onun da olması için olaya öyle bakabileceğini bilmek ve çöküşü çöküş olarak değerlendirmek gerekiyor.

Efe: Bu topraklardaki kültürel bir çöküşten bahsediyoruz belki ama birey olarak da kendi iç çöküşümüzle de analogik bir bağlantısı var...

Nazım: Evet var; şüphesiz öyle olmak zorunda; çünkü insanların yüzünde de ben onları görüyorum. Bu benim zaten hep düşündüğüm bir şey; mesela 6-7 Eylül'de sokakta dolaşan sa-

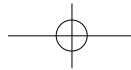
ğı solu yıkan kalabalıklar film seti değil; o adamlar şu anda aramızda esnaf, sanayici, taksici, annemiz, babamız olarak hep aramızdalar. İyi şeyleri yapanlar da aramızdalar tabii ki ama o doku son derece kuvvetli olarak devam etmektedir. Daha yakından gösterirsek 80 darbesinin iki tarafı da yani karanlık tarafı da, acı çeken tarafı da çok kuvvetli bir şekilde hala yaşıyor; ama işte şimdi artık darbeden sonra doğan kuşağın 20'li yaşlarda olduğu zaman onlar için de artık bu bir geçmiş yani...

Efe: O zaman şöyle bir şeyden bahsetmek istiyorum; darbe vardırmış yerden de bakabiliriz. Hem imparatorluğun çöküşü uluslararası anlamda baktığımız zaman moderniteyle birlikte oluşan bir şey; modern dünyayla bir uyumsuzluğu var ve geleneksel yapı çözülmeye başlıyor. O yıkım hala devam ediyor ama onun kendi içindeki dönüşümü olarak kendini yeniden oluşturması da Cumhuriyet ideolojisiyle yeniden kurulmaya çalışılıyor. Bu da işte üç tane darbeyle toplumsal ve siyasal olarak oturtulmaya çalışılıyor. İstanbul'a geldiğimiz zaman biz bütün bu trajediyi çok canlı olarak fizik-mekanda da okuyabiliyoruz. Sizin serginize baktığımız zaman bununla ilgili bir bakış açısı da var. İstanbul'a indirirsek bu durumu; İstanbul'un bütün bu uzun tarihsel hikaye içinde, siyasal söylem içindeki yeri sence nedir? Ve bu serginin bununla bağlantısı nedir?

Nazım: Yani işte Ankara'nın başkent olup İstanbul'u bir ke-re ikincil konuma itme durumu var. İstanbul yine de hala Ankara'yı eziyor. İstanbul sadece Ankara'yı değil içinde bulunduğu bütün coğrafyayı ezen ve çeken kuvvetli bir yer.

Efe: İstanbul Ankara'ya alternatif daha protest daha sivil bir söyleme merkezlik ediyor sanki.

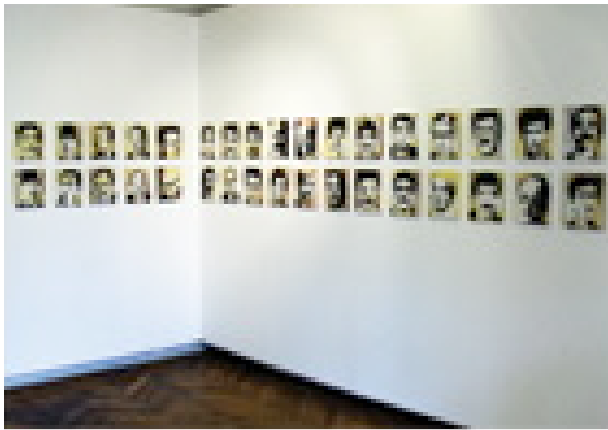
Nazım: Bence protest değil. Bence onun ihtiyacı yok. O açıdan İstanbul alçakgönüllü olabilecek bir durumda. Ankara İstanbul'a rakip olamaz. İdari merkezdir ama rakip olamaz. Ama emin ol; Ankara başkent olmaktan çıksın İstanbul olsun; o hiç de sivil olmayan karakteri İstanbul hemen kazanır. Ona her zaman potansiyeli var. Çok kuvvetli bir merkez... Ankara'yı kötülemek için değil ama yani şehir olarak mimari olarak. Mimari olarak da gördüğümüz şey her boyutta var. Mimarının baktığı şey yapı, üç boyutlu yapı yani binada şehir planlamasında, şehrin genel görünümünde insanların postürüne ve insanların verdikleri esere kadar aslında her şeyde olan bir şey; yani imparatorluk hala çöküyor dediğimde mesela kuvvetli figürlerden biri insanların postürünün nasıl olduğudur. Mesela şunu düşünüyorum: 1820 'de burada yürüyen bir adam nasıl bir postürle yürüyordu; 1890'da nasıl yürüyordu; bugün nasıl yürüyor. 80 darbesinden sonra insanların nasıl olduğunu hatırlamaya çalışıyorum mesela. Oradaki ruh hali, oradaki kapanıklık, sokaktaki... O işte tamamı mimari yapıyla ilgili bir algı; hem yatay hem de dikey olarak insanın bütün algısı, küçük ayrıntıdan plana kadar; görsel algıyla ilgili bir şey. Hatta sadece görsel algı ile de değil dokunmakla da ilgili bir şey. Bunun tamamında işte o artık çöküş dediğimiz; yani çöküş dediğimiz ayaktaki binanın çökmesi anlamında değil; çöküş, dağılıp ve işte başka bir ruh haline bürünme o hepsinde var ve tabii orada durmamak lazım. Bu bir çöküştür bu bir bitiştir anlamında değil. O incelemeyi, o analizi yaptıktan sonraki adım peki nedir; yani insanların yü-

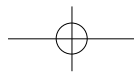
zündeki ifade dedikleri; mesela çoğu oradaki işlerde yaptığımız şey, o konuşma gibi olan şeyler? Kendini o planda, o kavşakta, o düzlemde bulan insanların içinden neler geçiyor olabilir ve tabii ben onları koyduğum yere göre onların ağzına laflar yakıştırıyorum veya düşünceler yakıştırıyorum. Asla böyle şeyler düşünmez veya demez belki ama ben işte onu o düzlemde o psikolojik ,sosyolojik tarihsel sıkıntının içinde görüp , düşünüp ona göre ona bir kurgu, bir düşünce yakıştırmaya çalışıyorum işlerimde.

Efe: Güncel sanat söylediğin anlamda bir tespit içeriyor ve bu tespitleri dediğin çizgide alçakgönüllü bir şekilde yapmaya çalışıyor. Peki tespitin ötesinde bu gidişle ilgili nasıl bir ilişkisi var bu üretimin? Etkileşimsel olarak anlamı nedir güncel sanatın?

Nazım: Yani işte birincisi bu işleri yapmak bile kendi konumunu güçlendirmek, kendi konumunu ortaya koymaktır ve oradan hareket etmektir. İnsanın boş oturacağına böyle şeylerle uğraşması bile bir şey zaten... Birilerinin gelip onun hakkında bir şey söylemeye başlamasından itibaren bir şey dönmeye başlıyor. Bizim sergiyi yaparken en iyi yaptığımız şeylerden biri birkaç kere çok sağlam toplantılar yapmış olmamızdır. Yani oturup konuşuyoruz; gerçekten daha fazlası değil ama onlar zaten işte fikrin, kişiliğin dönmeye başladığı yerler. Buraya gelip, bakıp da bambaşka insanların bambaşka şeyler söylemesi; yani tanıdıklardan çocuklara hiç tanımadığımız insanlardan sanat eleştirmenlerine bir şeyin dönmeye başlaması anlamına geliyor. Ama işte işlerin iyi olması, sağlam olması lazım ki kaynak o çünkü oradan çıkacak her şey; ki o dönmeye devam etsin. Bütün mesele orada bitiyor. İşlerin iyi, sağlam, gerçekten severek yapılması gerekiyor. Bu aslında kilit bir şey. Severek, yakın hissederek, memnun olarak yapılmış olması gerekiyor. Ondandır o dönmeye başlıyor. O döne döne nereye gider, ne kadar yayılır... Süreklilik hem ortak bir şey olmak zorunda, daha kalabalık bir şey olmak zorunda. Gerektiğinde kendi iklimini, atmosferini oluşturacak kadar kuvvetli olmak zorunda. O tabii hem zamanla hem de dinamizmle olan bir şey ... Yani onu taşıyacak hem fikirlerin hem eylemlerin olması gerekir. Bunlar olduğu zaman olur; olmaz diye bir şey yok; ama işte hep bizim memlekette yeni başlıyoruz biraz.

Efe: Bunu ben ikinize birden sorayım son soru gibi. Mesela konuşurken bu sanatsal söylem genelde merkez dışı bir şeye konumlanıyor. Merkezi reddeden bir yeni merkez arayışı

şı ya da merkezizliği arayan bir bakış açısı var. Ama mesela merkez –çevre ilişkisi açısından baktığımız zaman ya da iktidarın yarattığı merkez, sermayenin yarattığı merkez, kültürün yarattığı merkezler var. Birde o merkezin dağılması var. Mesela Onur, senin fotoğraflarında da bunu görüyoruz. Bir tek kentin merkezine odaklanan bir şey değil de çevresinde de dolaşan bir şey mesela. Ya da senin söyleminde de benzer bir şey var Nazım. Ama mesela bu sergi kentin çok merkezi bir alanında duruyor. Bütün kente ve kentin çevresine de ulaşabilecek bir dolaşıma girebilir mi bu sergi ve nasıl girebilir?

Onur: Bunun için bu sergiyi internet üzerinde kalıcı hale getirmek isteğimiz var. Bu gerekiyor çünkü en baştan beri bir çok kere söylediğim gibi işler aynı zamanda bir arşiv niteliği taşıyor. Bu yüzden süresiz olarak ulaşılır olmalı.

Efe: Bu bahsettiğim paradoksal durumu aşmaya yeter mi?

Onur: Paradoks aşması mümkün olmayan bir durumu anlatıyor zaten. Yani, hayır yetmez. Ama yayında bir sergi, şu anda sergi sonrası ilk adım gibi görünüyor. Sergideki her iş kendi başına çıkacağı yolculukla yeni olaylara neden olacaktır zaten. Öyle umuyorum.

Efe: Bu nasıl dolaşıma sokulabilir peki ?

Nazım: Yani o yerle ilgili; yani tamam semt olarak Galatasaray onaylandı ama sergi mekanı olarak galeriler içerisinde düşündüğün zaman İstanbul galerilerin tamamını merkez-çevre ilişkisi içerisinde düşündüğün zaman Karşı Sanat Ç alışmaları çevredir. Yani çevre de demeyelim şimdi o merkez-çevre kavramlaştırması da kendine göre sorunlu. Merkezi sıkıcı olarak tanımlıyor. O zaman anlayabiliyorum biraz; çünkü o zaman biraz İstiklal Caddesinin merkezi konumu da ortaya çıkıyor; çünkü artık İstiklal Caddesi bizim için o kadar da heyecanlı değil; ama bu demek değil ki buradan yani Taksim'den Tünel'e gidene kadar hiç ilginç bir şey olmuyor; oluyor. Burayı karakterize eden belli bir sıkıcılık var. Şimdi İstanbul'u galeri ortamında düşündüğün zaman da; ki biz İstanbul'da yaşıyoruz; herhalde buradan bir şey seçeceğiz; mesela en merkezde olan galeriler hani eski anlayışı ve eski sıkıcı birtakım kültür-sanat formlarını devam ettirenler olarak düşünülürse; ayrıca bir de daha ticari daha parasal giden yerler olarak düşünülürse; hani safına göre hesap yapanlar falan; "Karşı" onların da kenarında duran, baya dışında duran bir galeri. O açıdan yanlış bir tercih değil bence.

Efe: Ben şu açıdan söylüyorum; İstanbul Bianeli gelmek üzere. Genelde bu tartışmayı yapıyoruz: Bianeldeki sergi alanlarının seçimi her seferinde daha iyiye doğru gitti. İstanbul'un merkezindeki dar bir sanatsal etkinlik ya da turistik bir sanatsal etkinlikten çıkıp kentin alternatif alanlarına yayılmaya çalışılıyor.

Onur: Bu döneme ait bir kaygı. İnsanlara ulaşma biçimi aslında kendi içinde bağımsız olarak bir söz taşıyor. Yapılan bir işin sokakta, galeride, ya da bir komite tarafından belirlenmiş noktalarda insanlara sunuluyor olması ayrı ayrı mesajları işin yanına ekliyor. Bundan kaçış yok. Bianeller aslında

sanat ve iktidarın en sıkı ilişki içerisinde olduğu oluşumlardan bir tanesi. Belediyeler, bakanlıklar bazı markalar ile birlikte hayata geçen büyük projeler. Bu güç odakları ile birlikte hayata geçtikleri için ister istemez bir tanıtım işlevi de taşıyorlar. Sanatı hayatın içerisine taşıyacağız, sınırlarının dışına yerleştireceğiz gibi tamamen masumane bir niyetten ibaret değiller. Bir prestij ve süreklilik meselesi oluşturuyorlar. Bu anlamda bianellerin, sanat için galerilerin karşısında doğru alternatif üreten organizasyonlar olup olmadığı çok tartışılır. Temelde önemli olan şu ya da bu şekilde yaptığın işi stüdyondan, atelyenden dışarı çıkarabilmek. Her kanal artıları ve eksileriyle var.

Nazım: Ama işte mesela genel detay; geneli çevirmek anlamında; bütün ekiple çok yakın çalışıyorum. Genelın mekanlarına bakınca da evet bu konuda çok ciddi bir çaba var ve onların arkasında çok büyük bir tecrübe de var. Onlar da buna çok kafa yoruyorlar. Tabii ki başka bir yaklaşım var yani; bizim o kadar da değil ; yani bu bizim ilk sergimiz. Yine de merkezîyet açısından düşünürsem; IMÇ, Antrepo, AKM; tamam Santral biraz dışarıda; IMÇ normal bir sanat mekanıdır; o yüzden iyi bir seçim mimari açıdan; Antrepo bence her zaman güzel ama merkezi olmadığını kimse söyleyemez. Yani yeni şeyler, dışarıdaki şeyler daha evvel sanat konusunda herhangi bir tecrübe yaşamamış yerler tabii ki süper; ama bu demek değil ki eskiden sanatın yapıldığı yerlerde devam edemez. Çünkü buraları hep öyle olacak; hep böyle devam edecek gibi geliyor bana. O mesela başka bir analizi hak eden bir durum. Yani İstanbul'un Avrupa yakasının veya işte diyelim Beyoğlu yakasının Galata tarafının tarihi durumu eskiden beri kendine özgü bir nitelik taşımıştır; o yüzden burası beni rahatlatıyor...

Bu sergi **Karşı Sanat Çalışmaları**'nda

7 - 31 Mart 2007 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

Efe Korkut Kurt
efekurt@alumni.bilkent.edu.tr
exfx@hotmail.com

Onur Aynagöz
aynagozonur@gmail.com

Nazım Dikbaş
bedrifil@yahoo.com

